

Марищук О.Ю.

старший викладач кафедри іноземних мов факультету фінансів
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Коломійцева А.О.

старший викладач кафедри іноземних мов факультету фінансів
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Давидюк А.Р.

старший викладач кафедри іноземних мов факультету фінансів
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ СТРАТЕГІЙ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА

Анотація. Особистісно-професійний саморозвиток викладача є вимогою сучасного освітнього процесу та ролі виховання в формуванні творчої особистості студента. Стаття присвячена опису педагогічної діяльності викладача з точки зору особистісно-професійного саморозвитку та вимог, що висувуються до нього у сучасному освітньому процесі. Окреслено головні шляхи трансформації педагогічних стратегій, а також необхідність усвідомлення викладачем своєї особистісної та професійної сутності. Особлива увага приділяється значущості виховання та формуванню творчої особистості студента, яка здатна до саморегуляції та винахідництва. Стаття акцентує на ролі людини у системі освіти, що має бути спрямована на формування цілеспрямованої та духовно розвиненої особистості, здатної до корисної діяльності та вирішення державних завдань за своїм покликанням.

Ключові слова: розвиток, сутність майбутнього викладача, професійна сутність, освітньо-розвиваюче середовище, творча діяльність, життєвої стратегії, розум, інтелект, здібності, навчально-виховний процес.

Abstract. Personal-professional development of a teacher is a requirement of modern educational process and the role of education in shaping a student's creative personality. This article is dedicated to describing the pedagogical activities of a teacher from the perspective of personal-professional development and the demands placed on them in modern education. The main ways of transforming pedagogical strategies are outlined, as well as the necessity for the teacher to be aware of their personal and professional essence. Special attention is given to the importance of educating and shaping a student's creative personality, which is capable of self-regulation and inventiveness. The article emphasizes the role of individuals in the education system, which should be aimed at developing a purposeful and spiritually developed personality, capable of useful activities and solving state tasks according to their calling.

Key words: development, essence of a future teacher, professional essence, educational and developmental environment, creative activity, life strategies, mind, intellect, abilities, educational process.

Постановка проблеми. Щоб успішно вирішувати проблеми національної освіти, необхідно постійно переглядати підходи до розуміння професійної індивідуальності викладача та психолого-педагогічних умов її розвитку. Для майбутнього викладача важливо мати бажання і потребу усвідомити свою особистісну і професійну сутність, місце і роль в навчальному закладі, готовність до постійного професійного самовдосконалення. Сьогодні викладач повинен мати можливість вільно висловлювати свою думку та здійснювати творчу діяльність. Процес професійної підготовки викладача повинен забезпечувати формування його індивідуальної професійної сутності, яка має стати однією з найважливіших

цінностей. Одним зі засобів формування творчого потенціалу особистості викладача може бути трансформація педагогічних стратегій.

Аналіз останніх публікацій. Останнім часом українські дослідники та педагоги дедалі більше звертають увагу на проблему формування творчого потенціалу викладачів. Н. Широкова досліджує проблему формування творчого потенціалу викладачів вищих навчальних закладів, зокрема, використання технологій, які допомагають розвивати творчість та стимулюють викладачів до пошуку нових підходів до навчання та до роботи зі студентами. Також О. Майборода досліджує проблему формування творчої компетентності викладачів, зокрема, врахування особистісних особливостей викладачів та їх потенціалу для розвитку творчості.

Надалі, у дослідженнях з цієї теми зазвичай зосереджують увагу на розгляді педагогічних стратегій, які забезпечують формування творчого потенціалу особистості викладача. Одним із цікавих напрямків є використання інноваційних технологій в навчальному процесі, зокрема, використання інтерактивних методів навчання, які сприяють активізації пізнавальної діяльності студентів і розвитку їх творчого мислення.

Також в дослідженнях з цієї теми дослідники звертають увагу на важливість розвитку соціальних та комунікативних компетентностей викладача, які є важливими для побудови довірливих стосунків зі студентами, сприяють розвитку їхніх здібностей та творчих здібностей.

Виклад основного матеріалу. Одним з головних завдань є трансформація навчально-розвиваючого середовища, що сприятиме розвитку творчого потенціалу майбутнього викладача, де він матиме змогу оволодіти сучасними педагогічними технологіями та зрозуміти свою індивідуальну сутність. Таким чином, він зможе сформулювати свою особистісну педагогічну концепцію та персонал-технологію. Володіння, майбутнім викладачем, грамотністю дозволить йому більш глибоко усвідомити своє покликання, розглянути педагогічний процес з позиції його кінцевого результату та зрозуміти свої потенційні можливості [1].

Усвідомлення творчого потенціалу особистості викладача є важливим фактором виховання студентів. Сучасні педагогічні колективи вищих навчальних закладів спрямовані на розвиток індивідуальних та творчих здібностей студентів та формування цілеспрямованої особистості, здатної до саморегуляції, передбачення та конструювання власної життєвої стратегії. Для досягнення цих цілей використовуються різні педагогічні стратегії, такі як диференціація навчання, адаптація базового змісту освіти до потреб студентів, модернізація змісту та методик навчання на інтерактивно-гуманістичних засадах. Одним з ефективних методів є навчальний проект, який дозволяє студентам вільно обирати тему та методи своєї роботи, що розвиває їх самостійність, критичне мислення та здатність до творчого розуміння проблеми. Викладачі мають вчити студентів необхідним якостям, таким як гнучкість в адаптації до мінливих життєвих ситуацій, критичне мислення, здатність до самостійного формулювання проблем, уміння працювати з інформацією та генерувати нові ідеї.

У процесі роботи викладача, засіб формування творчого потенціалу особистості, полягає у трансформації педагогічних стратегій. Технологія колективного творчого виховання в основі полягає на засадах моральності та соціальної творчості, де кожен студент знайде справу, щоб зробити її найкраще. Викладач повинен формулювати проблемні завдання, які стимулюють студентів до активності, творчого мислення та пошуку нових знань. У груповій діяльності, викладач забезпечує студентам позицію суб'єкта навчання, керує роботою груп та допомагає у виконанні завдань. Вимоги викладача повинні поєднувати в собі гуманність та розумну вимогливість. Ці стратегії педагогічного виховання дають можливість вдосконалювати пізнавально-світоглядну, емоційно-вольову та дієву сфери особистості студента та викладача [3].

Більшість авторів вважають, що творча особистість є індивідом, який має високий рівень знань і потяг до нового та оригінального, а творча діяльність є життєвою потребою. Творчі здібності є головним показником творчої особистості, які відповідають вимогам творчої діяльності.

Проблемою ВНЗ є формування цільових мотивів, які дозволять студентам самостійно керувати своєю пізнавальною активністю. З досліджень випливає, що лише у 13% студентів формуються цільові установки на виявлення нового, раніше невідомого, тоді як решта спрямовані на механічне запам'ятовування текстів.

Для вирішення цієї проблеми викладачам необхідно організовувати роботу зі студентами у трьох напрямках: правильно формулювати цільову настанову, активізувати контроль за сприйняттям (незрозуміле, суперечливе, неправильне) та підвищувати темп уявних операцій. Важливо звертати увагу на глибину та чіткість їх усвідомлення, на зорове уявлення фактів, вилучення головного, прогнозування прочитаного, встановлення причинно-наслідкових зв'язків та критичне ставлення до тексту.

Під час кожного етапу уроку викладач має відігравати роль навчального керівника, спрямовувача та помічника. Його готовність до творчого пошуку разом зі студентами, а також здатність створювати продуктивну атмосферу пізнання на занятті залежать від його знань, володіння арсеналом педагогічних умінь та навичок, інтересу до предмету та особистісного підходу до кожного учня [2].

Для творчого використання навчальних та виховних прийомів, комбінування їх, впровадження нових методик та створення нестандартних прийомів активізації пізнавальної діяльності студентів, викладач повинен використовувати можливості предметних модулів та розвивати ініціативу та творчість. Крім того, важливими елементами є створення проблемних ситуацій, завдань та питань, які змушують студентів активно думати та розвивати творчі підходи.

А. Макаренко стверджував, що кожен викладач може досягти педагогічної майстерності та проявити творчість, якщо він добре підготовлений та виявляє старанність. Творча реалізація педагогічних здібностей дозволяє викладачеві розвивати внутрішній потяг до самовдосконалення та бачити сенс не лише у самостійному творчому пошуку, а й у колективному, разом зі студентами.

У сучасній педагогіці використовують різноманітні інноваційні технології для трансформації педагогічних стратегій, які сприяють формуванню творчого

потенціалу особистості викладача. Дослідницькі проекти потребують структурованої організації, визначення мети та актуальності дослідження для всіх учасників, продуманості методів та експериментальних методів обробки результатів. Творчі проекти мають менш детально опрацьовану структуру спільної діяльності учасників, але підпорядковані кінцевому результату, який визначається групою. Ігрові проекти полягають у прийнятті учасниками визначених ролей, які імітують соціальні та ділові стосунки. Інформаційні проекти мають на меті збирати та аналізувати інформацію про об'єкт або явище. Практико-орієнтовані проекти мають чітко визначений результат та орієнтовані на соціальні інтереси учасників, і вимагають складання сценарію всієї діяльності та організації координаційної роботи. Використання комп'ютерних технологій навчання може стати корисним інструментом для реалізації цих педагогічних стратегій [4].

При застосуванні нових педагогічних стратегій студенти проявляють стійкий інтерес до навчання та мають пізнавальні мотиви, що формують повноцінні потреби в самонавчанні, саморозвитку та уміння самовизначатися в навчальній діяльності з усвідомленням особистої відповідальності. Вони також розвивають потреби в колективній праці, спрямованій на отримання спільного результату. Зі свого боку, викладач стає носієм нового педагогічного мислення та принципів педагогіки співпраці.

Застосування нових інформаційних технологій дозволяє студентам отримувати доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи та надає цілком нові можливості для творчості, знаходження і закріплення професійних навичок, а також дозволяє використовувати принципово нові форми та методи навчання.

Застосування комп'ютера в навчальному процесі спрямоване на розв'язання таких процесів, що допомагають ефективно вирішувати вже існуючі системи дидактичних завдань. Комп'ютерні навчальні програми містять довідкову інформацію, інструкції, обчислювальні операції, демонстрації та інше [4].

Використання, таких систем дозволяє створювати і широко тиражувати на лазерних компакт-дисках «електронні» довідники, книги, енциклопедії. Розвиток інформаційних телекомунікаційних мереж дає новий імпульс системам дистанційного навчання, забезпечує доступ до гігантських обсягів інформації, яка зберігається в різних куточках нашої планети.

Таким чином, використання нових педагогічних стратегій, що базуються на інформаційних технологіях, може сприяти формуванню творчого потенціалу особистості викладача. Це дозволяє викладачам стати носіями нових педагогічних мислення та принципів педагогіки співпраці, а також забезпечує студентам повноцінне навчання, розвиток творчих здібностей та підвищення мотивації до саморозвитку.

Висновки. Згідно з дослідженнями, трансформація педагогічних стратегій може бути важливим засобом формування творчого потенціалу особистості викладача. Така трансформація передбачає зміну традиційних підходів до навчання, включаючи використання інноваційних методик, активного залучення студентів до процесу навчання та надання їм можливості висловлювати свої ідеї та думки.

Це може вплинути на розвиток творчого потенціалу особистості викладача, оскільки такий підхід сприяє розвитку креативності, проблемного мислення, здатності до самореалізації та інших аспектів творчості. Крім того, цей підхід допомагає стимулювати позитивну мотивацію до навчання, збільшувати ефективність процесу навчання та підвищувати рівень задоволеності від навчання як для викладачів, так і для студентів.

Отже, можна зробити висновок, що трансформація педагогічних стратегій може стати ключовим фактором у формуванні творчого потенціалу особистості викладача. Такий підхід не тільки сприяє розвитку творчості, але й допомагає підвищувати ефективність навчання та створює більш сприятливу та мотивуючу атмосферу для всіх учасників навчального процесу.

Список використаних джерел

1. Бобир О. Етикет учителя: навч.-метод. посібник /Олександр Бобир К.: Ленвіт., 2004. – 192 с.
2. Кузьмінський А. Педагогічна майстерність викладача вищої школи та її вплив на якість навчання // Педагогічна наука: Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку. – 2010. – №2.
3. Софій Н.З., Кузьменко В.У. Про сто один метод активного навчання. Крок за кроком, 2003. – 116 с.
4. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. – К: А.С.К., 2003. – 192 с.

Романюк О.І.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов і міжкультурної комунікації
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО НАУКОВОГО ДИСКУРСУ

Анотація. У статті проаналізовано сучасні підходи до визначення понять «дискурс» та «науковий дискурс», на основі вивчених джерел розглянуто типологію та проілюстровано на прикладах характерні ознаки сучасного англомовного наукового дискурсу, показано різноманітність його жанрів.

Ключові слова: дискурс, науковий дискурс, ознаки англомовного наукового дискурсу, жанри наукового дискурсу.

Abstract. In the article there are analysed modern approaches to defining the concepts of discourse and academic discourse. On the basis of the studied scientific sources the typology of the contemporary English language academic discourse is described, its characteristic features are illustrated with the given examples; the diversity of its genres is demonstrated.

Key words: discourse, scientific discourse, characteristic features of the English language academic discourse, genres of academic discourse.

На сучасному етапі розвитку гуманітарних наук дискурс визнається одним із найпопулярніших серед предметів наукових досліджень. Виявляючись по-різному за допомогою мовних засобів, дискурс виступає як посередник у нашій взаємодії